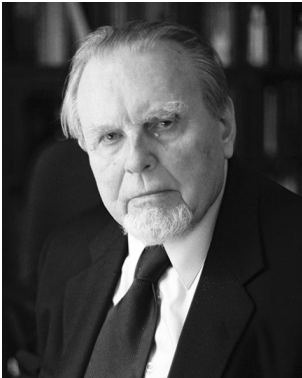

Н. Г. Сидяченко

Мілош Чеслав

МІЛОШ Чеслав (Miłosz Czesław; 30. 06. 1911, с. Шетеніє Ковен. губ., Росія, нині Каунас. пов., Литва – 14. 08. 2004, м. Краків, Польща) – польський письменник, перекладач, есеїст, літературознавець, дипломат. Нобелів. премія в галузі літ-ри (1980). Літ. нагороди Польс. ПЕН-клубу (1974), «Nike» (1998). Ордени Білого Орла (Польща, 1994), Великого князя Литовського Гедиміна 2-го ступеня (Литва, 1995) та ін. Співзасн. і чл. вілен. поет. групи «Жагари» (1931–34), чл. СП Польщі (1934; виключ. 1951, поновл. 1981), почес. чл. Спілки литов. письменників (2002). Почес. д-р низки зарубіж. університетів. Закін. Університет ім. С. Баторія у Вільні (1934). Працював ред. на польс. радіо у Вільні та Варшаві; під час 2-ї світової війни брав участь у культур. підпіл. житті Варшави, був сторожем б-ки Варшав. університету. Від 1946 – дипломат польс. консульства у Нью-Йорку; 1947–50 – аташе з культури посольства Польщі у Вашингтоні; 1950 – 1-й секр. посольства Польщі в Парижі. 1951 емігрував до Франції, де співпрацював з париз. «Культурою» та Літ. інститутом Є. Гедройця, 1960 – до США. 1961–81 – професор кафедри славістики Каліфорній. (м. Берклі), 1981–82 – завідувач кафедри Е. Нортон Гарвард. (м. Кем-бридж) університетів. Водночас з викладач. продовжував займатися літ. та перекладач. діяльністю. Від 1993 жив у Кракові. Брав активну участь у літ. житті Польщі. М. – поет-мислитель. Для його ранньої творчості властива візійність, стилізація на голос старозавіт. пророків, поетика магіч. заклинань. Від ін. творців формації «Жагари» вирізнявся культом форм класицизму. Після війни поезію розумів як дорогу до порятунку після поразки почуття людяності. У творчості втілював амбіції відбудови тривалих вартостей європ. культури, сумління, віри, від 1970-х рр. у ній почала домінувати реліг. і споглядал. тематика. Впровадив до польс. літ-ри новий жанр – поет. трактат. Більшість творів М. пізнього періоду є прикладом сильвіч. писання, тобто

компонованого на межі поет., есеїстич. і проз. висловлювання, у поет. текстах наслідував стиль і мову Біблії – практикував ритмічну прозопоезію. Провід. рисами його творчості є: уміння поєднувати бачення онтолог. зла і захоплення красою світу, індивід. і колектив. пам'яті, неортодоксал. релігійності та інтелектуалізму. З проз. творів найбільш вагомими є есеї «Zniewolony umysł» (1953; укр. перекл. – Мюнхен, 1985), де розкрито механізми функціонування тоталітар. устрою і насадження комуніст. свідомості, та «Ziemia Ulro» (1977), в якому здійснено прискіпливий аналіз духов. викорінення сучас. людини, а також автобіогр. повість «Dolina Issy» (1955; усі – Париж). Окрім числен. літ., філос., соціол. і реліг. есеїв, автор дослідж. «Historia literatury polskiej» (Nowy Jork, 1969; Kraków, 1993), повістей «Zdobycie władzy» (Paryż, 1953 – франц., 1955 – польс. мовами) та «Góry Parnasu» (Warszawa, 2012). Має знач. перекладац. доробок польс. та англ. мовами. Укр. мовою окремі твори М. переклали Б. Струмінський, С. Шевченко, Я. Сенчишин, Ю. Іздрик, Л. Стефанівська, Д. Павличко, Н. Сидяченко, Н. Сняданко, А. Павлишин. У Кракові діє музей-квартира М., у Красногруді (Польща) – Міжнар. центр діалогу «Двір М.».

Основні твори

Poemat o czasie zastygłym. Wilno, 1933; Trzy zimy. Wilno; Warszawa, 1936; Wiersze. Warszawa, 1940; Ocalenie. Warszawa, 1945; Światło dzienne. Paryż, 1953; Traktat poetycki. Paryż, 1957; Rodzin-na Europa. Paryż, 1958; Kontynenty. Paryż, 1958; Król Popiel i inne wiersze. Paryż, 1962; Człowiek wśród skorpionów. Paryż, 1962; Gucio zczarowany. Paryż, 1965; Miasto bez imienia. Paryż, 1969; Prywatne obowiązki. Paryż, 1972; Gdzie wschodzi słońce i kędy zapada. Paryż, 1974; Ogród nauk. Paryż, 1979; Hymn o Perle. Paryż, 1982; Nieobjęta ziemia. Paryż, 1984; Zac-zynając od moich ulic. Paryż, 1985; Kroniki. Paryż, 1987; Metafizyczna pauza. Kraków, 1989; Dalsze okolice. Kraków, 1991; Na brzegu rzeki. Kraków, 1994; Piesek przyd-rożny. Kraków, 1997; Życie na wyspach. Kraków, 1997; To. Kraków, 2000; Druga przestrzeń. Kraków, 2002; Orfeusz i Eury-dyka. Kraków, 2002; Przygody młodego umysłu. Kraków, 2003; O podróżach w czasie. Kraków, 2004; Wiersze ostatnie. Warszawa, 2006; Wiersze wszystkie. Kraków, 2011; Spiżarnia literacka. Kraków, 2011; Traktat o życiu. Myśli wybrane. Kraków, 2014; укр. перекл. – Вибрані поезії. Л., 2000; Придорожний песик. Л., 2001; Родинна Європа. Л., 2007; Вибране. К., 2008; Абетка. Х., 2010; Велике князівство літератури: 36. есеїв. К., 2011; Земля Ульро. К., 2015.

Рекомендована література

1. Забужко О. Уроки Мілоша // Всесвіт. 1993. № 1;
2. M. Zaleski. Zamiast. O twórczości Czesława Miłosza. Kraków, 2005;
3. T. Skubalanka. Język poezji Czesława Miłosza. Lublin, 2006;
4. Сидяченко Н. Історія медіума на службі у слова // Мілош Ч. Вибрані твори. К., 2008;
5. Радишевський Р. Чеслав Мілош // Польс. письменники – нобелів. лауреати. К., 2009;

6. Нахлік О. Українська перцепція та рецепція прози Чеслава Мілоша // Київ. полоніст. студії. К., 2010. Т. 16;
7. A. Franaszek. Miłosz. Biografia. Kraków, 2011;
8. Сидяченко Н. Семантика ріки в мовотворчості Чеслава Мілоша // Київ. полоніст. студії. 2012. Т. 19;
9. Її ж. Про визначальні риси поета і поезії // Всесвіт. 2014. № 1–2;
10. Z. Zarębianka. Wtajemniczenia (w) Miłosza. Pamięć, duch(owość), wyobraźnia. Kraków, 2014.

Бібліографічний опис:

Мілош Чеслав / Н. Г. Сидяченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-67646>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).